

دۇنيا كىشىلىك **موقۇنى خىتابى**سى

سۆز بىشى

ئىنسانلار ئائىلىسىنىڭ بارلىق ئەزالىرىنىڭ ئۆزىگە خالى ئىززەت-مۇھىمىنى خۇنىڭىڭد ئۆزلارنىڭ بارلۇرى ۋە تىۋرەنمىس **موقۇنىنى** تەرلپ قىلىشنىڭ دۇنيابۇ ئىركىلىك، مەقسەلىيەت ۋە نەتىجىلىكنىڭ ئاساسى ئىكەنلىكى

كىشىلىك **موقۇنىغا** ئېتىبارسىز قىلنى ۋە ماقارەت كەلتۈرۈش تەۋج ئېلىپ كىشىلەرنىڭ ۋىجدانىنى بولمايدىغان ياۋۇز **روۋانلىقىغا** ئايالغانلىقى، مەممە ئەلەم سۆز ئىركىنلىكى ۋە ئېتىقاد ئىركىنلىكىدىن بەھرىمەن بولىدىغان مەمدە ۋەممە ۋە ئارماتلىقتىن خالىي بولىدىغان دۇنيانىڭ يېتىپ كېلىشى ئادىتى خەلىقنىڭ ئالىي ئارزۇسى ئەلا ئېلان قىلىنغانلىقى

ئىنسانلارنىڭ ئىلاجىسىرلىقتىن روۋانلىق ۋە زۇلۇم ئۈستەدىل ئىشيان كۆتۈرىمىز دەپ تەۋەككۇلگە مەرىپەت قىلىپ يۇمىمەسلىكى ئۈچۈن، كىشىلىك **موقۇنىنى** قانۇن ئارقىلىق ئىدرە قىلىش يولى بىلەن قوغداش زۆرۈر بولغانلىقى

دەلەلەتەر ئارا دوستلۇق مۇناسىۋىتىنىڭ تەرەققىياتىنى ئالغا سۈرۈش زۆرۈركۈى

خەكىن دۆلەتلەر تەشكىلاتلىرىغا ئەزا دۆلەتلەر خەلقلىرىڭ بىرلەشكەن دۆلەتلەر خارىتىيىسىدە ئۆزلارنىڭ ئاساسىي كىشىلىك **موقۇنى**، ئىنسانىي ئىززەت-مۇھىمنى ۋە قەدىر-خەممىنى خۇنىڭىڭد تەر-ئاياللارنىڭ بارلۇرلىك **موقۇنى** قوغرىسىدىكى ئىرقىيىسىنى قايتا تەكىتلىگەنلىكى مەمدە بىر قەدەر چوڭ ئىركىنلىك ئاساسىدا جەمئىيەتنىڭ ۋەكىلىتىى ۋە تۇمۇنى مەرىچىسىنىڭ ياخشىلىنىشى ئالغا سۈرۈشكە بىل باغلىغانلىقى

ئەزا دۆلەتلەرنىڭ بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى بىلەن مەمكەرلىشىپ، كىشىلىك **موقۇنى** ۋە ئاساسىي ئىركىنلىكنىڭ تۇمۇسۇزلۇك مەمەتلىنىشى ۋە ئەمدىگە قويۇلغۇسىنى ئالغا سۈرۈش يولىدا قەدىنى ئەرلىگە كەلگەنلىكى

،ئاشۇ **موقۇنى** ۋە ئىركىنلىكى تۇمۇسۇزلۇك چۇقىشىنىڭ خۇ قەدىنى ئەرلىنىڭ تولىق ئەمدىگە ئاشقۇزۇلۇشىغا مۇمىن ئەسىر كۆرسىتىدىغانلىقى

كۆزدە تۇتۇلغاچقا، مازىر

يېغىن

، تەلەم ۋە تەربىيە ئارقىلىق **موقۇنى** ۋە ئىركىنلىكنىڭ مۇۋەپپەقىيىتىنى تەرىقىپ الغا سۈرۈشى مەمدە دۆلەتلەرنىڭ ۋە خەلقئارانىڭ تەدرىجىي ئىلگىرىلىشى تەدبىرلىرى ئارقىلىق ئاشۇ **موقۇنى** ۋە ئىركىنلىكنىڭ ئەزا دۆلەتلەرنىڭ ئۆزىدىكى خەلق ئارىسىدا خۇنىڭىڭد خۇ دۆلەتلەرنىڭ باشقۇرۇش تەۋلىكىدىكى زېمىنىدا يامايدىغان خەلق ئارىسىدا تۇمۇسۇزلۇك ۋە تۇتۇلمۇك تەتەرپ قىلىنىشى ۋە ئەمدىگە قويۇلغۇسىنى تەسە قىلدۇ

1 مەدا

،مەممە ئەلەم زاندىنىلا ئىركەن، ئىززەت-مۇھىمەت ۋە **موقۇنىغا** بايىزلۇرى بولۇپ قۇغلانغان، ئۆزلار ئىنقىلەۋ ۋە ۋىجدانغا ئىگە مەمدە بىر-بىرىگە قېرىنداشلىق مۇناسىۋىتىگە خالى رەۋە بىلەن مۇئامىلە قىلىشى كېرەك

2 مەدا

مەممە ئەلەم مۇشۇ خىتابنامىدە قەيت قىلىنغان بارلىق **موقۇنى** ۋە ئىركىنلىكتىن بەھرىمەن بولۇشى سالامىيىتىگە ئىگە، ئۆزلار ئىرقىي،رەڭگىي، جىنسى، ئىلى، دىنى، سىياسىي قارشى ياكى قارشى قارشى، دۆلەت تەۋلىكى ياكى ئىجتىمائىي كېلىپ چىقىشى، مۇلكىي، قۇللۇقى ياكى باشقا سالامىيىتى جەمەتتىن قىلچە پەرقلىنمەيۋ

،ئۇنىڭ ئۆستىگە مەممە ئەلەم ئۆزى تەۋە دۆلەت ياكى زېمىنىنىڭ سىياسىي، مەمۇرىي ەككى خەلقئارا ئورنىنىڭ ئوخشاش بولماسلىقى بىلەن پەرقلىنمەيدۇ. بۇ زېمىننىڭ مۇستەقىل زېمىن، ۋاكالىتەن باشقۇرۇلۇۋاتقان زېمىن، ئاپتۇنومىيىسىز زېمىن ياكى باشقا مەرقاداقى بىگلىك **موقۇنىغا** چەك قويۇلغان مەلەتتىكى زېمىن بولۇشىدىن قەتئىينەزىر

3 مەدا

،مەممە ئەلەم مايانلىقتىن، ئىركىنلىكتىن ۋە جىسمانىي بىخەتەرلىكتىن بەھرىمەن بولۇشقا **موقۇنلۇق**

4 مەدا

،مەرقاداقى ئادەمنى قۇل قىلىشقا ياكى قۇل قاتارىدا ئىشلىتىشكە بولمايدۇ. مەرقاداقى شەكىلدىكى قوللۇق تېۋرۇسىنىڭ، قۇللارنى ئېلىپ-يېتىشىنىمۇ مەنىنى قىلىش كېرەك

5 مەدا

،مەرقاداقى ئادامىنى رەمىسىرلىك بىلەن قىيىناشقا ياكى ۋەتىنىي، ئىنسانىيەتسىز ياكى جاھازەت ھاركتىرلىك مۇئامىلىگە ياكى جۇراغا ۇچار قىلىشقا بولمايدۇ

6 مەدا

، مەممە ئەلەم مەرقاداقى جايدا قانۇن ئالدىنكىى كىشىلىك ئىززىتىنى ئېتىراپ قىلىنۇرۇشقا **موقۇنلۇق**

7 مەدا

، مەممە ئەلەم قانۇن ئالدىدا بايىزلۇرى مەمدە قىلچە كەمسىتىلمەي، قانۇننىڭ بارلۇرى قوغدىشىدىن بەھرىمەن بولۇشقا **موقۇنلۇق**، مەممە ئەلەم مۇشۇ خىتابنامىگە خىلاپ مەرقاداقى كەمسىتىشتىن ۋە مۇشۇنداق كەمسىتىشكە ئۆزىگە بولىدىغان قىلمىشنىڭ زىيانكەشلىكىدىن ساقلىنىشى ئۈچۈن، بارلۇرى قوغداشنى بەھرىمەن بولۇشقا **موقۇنلۇق**

8 مەدا

،مەرقاداقى ئەلەم ئۆزىنىڭ ئاساسىي قانۇن ياكى قانۇنلار بەخىنى ئەتكەن اساسىي **موقۇنى** زىيانكەشلىككە ۋەجىرغاندا، ئايالەمنىڭ دۆلەت سۈنى ئارقىلىق بۇنداق زىيانكەشلىك مەرىكىتىدىن تۇتۇلمۇك قۇتۇلۇپ قىلىشقا **موقۇنلۇق**

9 مەدا

،مەرقاداقى ئادەمنى مەرقاداقى شەكىلدە قولغا ئېلىشقا، تەمر يەتە قىلىشقا ياكى سۈرگۈن قىلىشقا بولمايدۇ

10 مەدا

،مەممە ئەلەم مۇستەقىل مەم خالىسى سۈننىڭ ئادىل ۋە ئوچۇق سۈاق قىلىشى بىلەن ئۆزىنىڭ **موقۇنى** ۋە مەجىرۇيىتىنى مۇئەييەنلەشتۈرۈشكە مەمدە كۆرۈنگە قولىغان مەرقاداقى جىنايى ئەيىبىنى ئېيتىپلۇرۇشقا ۋەتۇنىي **موقۇنلۇق**

11 مەدا

،جىنايى ئىشلار بىلەن ئىز قىلىنغانلىكى ئەمە ئىلگاشى جەمەتتە لازىملىق بارلىق كاپالەتكە ئىرىشكەن ئامكارا سوتتا جىنايىتى بارلىى قانۇن بويىچە دەپىللىگەنچە گۇناھسىز دەپ قارىلىشقا **موقۇنلۇق**

،مەرقاداقى ئەلەمنىڭ مەرقاداقى قىلمىشى ياكى قىلمىشىرىلغىنى سادىر بولغان ۋاقىتدا دۆلەت قانۇنى ياكى خەلقئارا قانۇن بويىچە جىنايى ئىشلار جىنايىتىنى شەكىللەندۈرۈمگەن بولسا، جىنايى ئىشلار جىنايىتىنى تۈتگۈرگە دەپ **مەزكۇم** قىغىرىشقا بولمايدۇ. جىنايى جۇرا جىنايىتى تۈتگۈرگەندە ئەتىيىق قىلىدىغان قانۇندىكى بەلگىلىمىلەردىكىدىن ئېغىرلىنىۋېتىشە بولمايدۇ

12 مەدا

،مەرقاداقى ئەلەمنىڭ خۇسۇسىي تۇمۇشىغا، ئائىلىسىگە، ئۇلۇغ جاپىغۇ ۋە خەت-ئالاقىسىگە خالىغانچە ئارىلىشىۋېلىشقا بولمايدۇ. ئۆپىتىڭ خەشى ۋە خۇمرىتىڭ مۇچۇم قىلىشقا بولمايدۇ. بۇنداق ئارىلىشىشتىن ياكى مۇچۇمدىن ساقلىنىش ئۈچۈن، مەممە ئەلەم قانۇننىڭ قوغدىشىدىن بەھرىمەن بولۇشقا **موقۇنلۇق**

13 مەدا

، مەممە ئەلەم مەرقايسى دۆلەتلەرنىڭ زېمىنىدا ئىركەن كۆچۈشكە ۋە ئولتۇراقلىشىشقا **موقۇنلۇق**

،مەممە ئەلەم مەرقاداقى دۆلەتتىن كېتىشكە، چۈملىدىن ئۆز دۆلىتىدىن كېتىشكە **موقۇنلۇق** مەمدە ئۆزىنىڭ دۆلىتىگە قايتىپ كېلىشكە **موقۇنلۇق**

14 مەدا

،مەممە ئەلەم زىيانكەشلىكتىن ساقلىنىشى ئۈچۈن، باشقا دۆلەتلەرمە پائەتەتلىككە ۋە پائاملىشىشقا **موقۇنلۇق**

،مەققەتەن غەيرىي سىياسىي جىنايەت ياكى بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتىنىڭ اساسىي مەقسىتى ۋە پرىنسىپىغا خىلاپ قىلىش بىلەن ئەيىبلەنگەن ئەۋھال استىداد، بۇنداق **موقۇنلۇق** پايدىلىنىشقا بولمايدۇ

15 مەدا

، مەممە ئەلەم دۆلەت تەۋلىكىدىن بەھرىمەن بولۇشقا **موقۇنلۇق**

،مەرقاداقى ئادەمنى دۆلەت تەۋلىكىدىن خالىغانچە مەمزۇم قىلىشقا بولمايدۇ. زىنىڭ دۆلەت تەۋلىكىنى تۈگىتىش **موقۇنىنى** ئىنگار قىلىشغۇ بولمايدۇ

16 مەدا

،ياشى قوراسىغا يەتكەن ئەزا-ئاياللار ئىرق، دۆلەت تەۋلىكى ۋە دىن جەمەتتىن مەرقاداقا كېلىمگە ۋەجىرماي، ئويلىنىشقا ۋە ئۆي تۇتۇشقا **موقۇنلۇق**، ئۆزلار ئەنگەكە جەمەتتە، ئۆي قىلغان مەزگىلدە ۋە ئەنگەكە مۇخىسى يىگەر قىلىنغاندا، بارلۇرى **موقۇنىغا** ئىگە بولۇشى كېرەك

،ئەر تەرىپى بىلەن ئايال تەرىپىنىڭ ئىختىيار قىلىشى ۋە تامامىن ماقۇل بولۇشى ئارقىسىدىلا ئۆي قىلىشقا بولىدۇ

،ئائىلە ئەيىبى ۋە ئاساسىي ئىجتىمائىي بىرلىك، ئو جەمئىيەت ۋە دۆلەت تەرىپىدىن قوغدىلىشقا تېگىشلىك

17 مەدا

،مەممە ئەلەمنىڭ بۇۋۇككە ئوچكە ئىگىدارلىق قىلىش **موقۇنى** خۇنىڭىڭد باشقىلار بىلەن شەرىكلىشىپ ئىگىدارلىق قىلىش **موقۇنى** بولۇشى كېرەك

،مەرقاداقى ئادەمنى مال-مۇلكىدىن خالىغانچە مەمزۇم قىلىشقا بولمايدۇ

18 مەدا

،مەممە ئەلەم ئىدىيىلۇ، ۋىجدانىي ۋە دىنىي ئىركىنلىك **موقۇنىغ** ئىگە؛ بۇ **موقۇنى** خۇ ئەلەمنىڭ ئۆزىنىڭ دىنىنى ياكى ئېتىقادىنى تۈگىرتىش ئىركىنلىكىدىن خۇنىڭىڭد ئۆزىنىڭ دىنى ياكى ئېتىقادىنى دىنىي ئېقىدە ئەمەلىيەت، مازازىياتەت ۋە تەسىرمەزۇپ ئارقىلىق يالغۇز ياكى ۇم، ئاشكارا ياكى مەخپىي ئېلانلىشى ئىركىنلىكىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ

19 مەدا

،مەممە ئەلەم تەشەببۇسىنى باشقۇرۇش ۋە يىگەر بايان قىلىش ئىركىنلىكىدىن بەھرىمەن بولۇشقا **موقۇنلۇق**؛ بۇ **موقۇنى**،مۇاخلىگە ۋەجىرماي ئۆز تەشەببۇسىنى ساقلاپ قىلىش ئىركىنلىكىنى ۋە مۇچۇر مەم بىگەرلىرىنى مەرقاداقى ۋاستە ئارقىلىق ۋە دۆلەت ئايرىمىسىغا قارىماي ئىزدەش، قوبۇل قىلىش ۋە ئارقىتىش ئىركىنلىكىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ

20 مەدا

، مەممە ئەلەم تىنىچ يىل بىلەن يىغىن تۈتگۈرۈش ۋە تەشكىلاتلار تۇتۇغۇش ئىركىنلىكىدىن بەھرىمەن بولۇشقا **موقۇنلۇق**

،مەرقاداقى ئادەمنى مۇمۇ بىر تەشكىلاتنىڭ تەۋلىكىگە تۇتۇشكە زورلۇشقا بولمايدۇ

21 مەدا

، مەممە ئەلەم دۆلەتنى ئىدرە قىلىشقا ئۆزى بىۋاستە قاتنىشىش ياكى ئۆزى ئىركەن تاللىغان ۋەكىلى ئارقىلىق قاتنىشىش **موقۇنىغا** ئىگە

، مەممە ئەلەم ئۆز دۆلىتىنىڭ مۇكەببەتلىرىغا بارلۇرى يۈرەت بىلەن قاتنىشىش **موقۇنىغا** ئىگە

،خەلىقنىڭ ئەرلىسى مۇركەببەت **موقۇنىنىڭ** ئاساسىي؛ بۇ ئەرئادە قەرەللىك ۋە مەققىي سايلام بىلەن ئىپادىلىنىشى كېرەك. سايلام تۇمۇسۇزلۇك ۋە بارلۇرى ئۇلار بېرىش **موقۇنىغا** ئاساسلىنىشى مەمدە بولۇرۇق ئۇلار بېرىش ياكى ئويىدانلا ئۇلار بېرىش بويىچە ئەلەپ بېرىلىشى كېرەك

22 مەدا

قوللۇق مەمدە ئۆزىنىڭ خەخسىي ئىززەت-مۇھىمنى ۋە كىشىلىك غۇرۇرىنىڭ ئىركەن رۇلاچلىنىشى ئۈچۈن زۆرۈر بولغان ئىنسانىيەت جەمەتىنىڭ ۋە مەدەنىيەت جەمەتتىكى ھەر خىل **موقۇنلاردىن** بەھرىمەن بولۇشى ئەمدىگە ئاشقۇرۇشقا **موقۇنلۇق**، بۇ ئەمدىگە ئاشقۇرۇش دۆلەتنىڭ تەرتىپچىلىقى ۋە خەلقئارا مەمكارلىق ئارقىلىق مەمدە مەرقايسى دۆلەتلەرنىڭ تەشكىلاتى ۋە بايلىق ئەۋھالى بويىچە بولىدۇ

23 مەدا

، مەممە ئەلەم ئىشلەتكەك، ئىركەن كەسكىپ ئاللاشقا، ئادىل ۋە مۇۋاپىق خىزمەت خاراكتىرىدىن بەھرىمەن بولۇشقا مەمدە ئىكسىز قېلىشتىن ساقلىنىش كاپالەتتىن بەھرىمەن بولۇشقا **موقۇنلۇق**

،مەممە ئەلەم مەرقاداقى شەكىلدە كەمسىتىلمەي، ئوخشاش ئىش ئۈچۈن ئوخشاش مىق ئېلىش **موقۇنىغا** ئىگە

،ئىشلىگەن ئادەمنىڭ ھەر بىرى ئادىل ۋە مۇۋاپىق مەقتىن بەھرىمەن بولۇشقا، ئۆزىنىڭ ۋە ئائىلە دۇنيانىلىنىڭ ئىنسانىي ئىززەت-مۇھىمەتكە لايىق تۇمۇش خاراكتىرىغا ئىگە قىلىنغاندا، زۆرۈر ئېيتىلغاندا، ئۆزىڭىغا باشقا ئىجتىمائىيىي كاپالەتنى قۇمۇشقا قىلىشقا **موقۇنلۇق**

، مەممە ئەلەم ئۆزىنىڭ مەنپەئىتىنى قوغداش ئۈچۈن، ئىشچىلار تۇتۇغۇسۇنى تەشكىللىش ۋە ئۆزىڭىغا قاتنىشىش **موقۇنىغا** ئىگە

24 مەدا

،مەممە ئەلەم دىم ئېلىش ۋە يىگەر بېرۈش **موقۇندىن**، چۈملىدىن ئىش ئاتقۇنىڭ چىكىنى ئەقلىگە مۇۋاپىقلاشتۇرۇشى مەمدە قەرەللىك، ئاماللىق دىم ئېلىش **موقۇندىن** بەھرىمەن بولىدۇ

25 مەدا

،كە ئىگە قىلىش ئۈچۈن زۆرۈر بولغان تۇمۇش سەۋىيىسىدىن، چۈملىدىن يېمەكلىك، كىيىم-بېجەك، ئۇزاق ۋە ئۆي، دۇۋالىنىشىن ۋە زۆرۈر ئىجتىمائىي مۇلازىمەتچىلىكتىن بەھرىمەن بولۇشى **موقۇنىغا** ئىگە؛ بىخىتىر قالغاندا، كېسەل بولۇپ قالغاندا، مەجرەۋ بولۇپ قالغاندا، غەل قاتالغاندا، قېرىغاندا ياكى تىزگىنلىگىلى بولمايدىغان باشقا ئەۋھال بىلەن تىزگىنچىلىك ئىقتىدارىنى يوقىتقاندا، كاپالەتتىن بەھرىمەن بولۇشقا **موقۇنلۇق**

،ئائىللار ۋە بالىلار ئالامەد ئېيتىپاردىن ۋە ياردەمدىن بەھرىمەن بولۇشقا **موقۇنلۇق**، بارلىق بالىلار ئەكاملىق ياكى ئەكاسسىز قۇغلانلىقىغا قارىماي، ئوخشاش ئىجتىمائىي مۇاپىرەتتىن بەھرىمەن بولۇشقا تېگىشلىك

26 مەدا

، مەممە ئەلەم بىلەم ئېلىشى **موقۇنىغا** ئىگە، بىلەم ئېلىش مەقسىز بولۇشى كېرەك، مېچ بولمىغاندا، باشلانغۇچ ۋە ئاساسىي ياسۇچتا خۇنداق بولۇشى كېرەك، باشلانغاندا مائارىپ مەجىرۇبەت ھاركتىرىدا بولۇشى كېرەك. ئېچىنغا مائارىپ ۋە كەسپىي مائارىپنى تۇمۇسۇزلۇك تەسىس قىلىش كېرەك، ئالىي مائارىپنىڭ ئىشكىنى ئەتىجىگە قۇراپ بارلىق كىشىلەرگە ئېچىلۇپىش كېرەك

،مائارىپنىڭ مەقسىتى ئەلەمنىڭ خالىلىقىنى بولۇق يېتىلدۈرۈش مەمدە كىشىلىك **موقۇنى** ۋە ئاساسىي ئىركىنلىككە بولغان مۇھەنتى كۈچەيتىش. مائارىپ مەرقايسى دۆلەتلەر، ئەرلەر، قىزىلار، ياكى مەرقايسى دىنىي گۇرۇملار ئارا چۇقىشىشنى، يىل قويۇشنى ۋە دوستلۇقنى ئىلگىرى سۈرۈشى مەمدە بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتىنىڭ تەيىنچىلىقى قوغداش يولىدىكى تۇتۇك پائالىيەتلىرىنى ئالغا سۈرۈشى كېرەك

،ئانا-ئائىللار پەرزەنتلىرىنىڭ ئېلىشقا تېگىشلىك بىلىم تۇلارلىرىنى ئۇۋاللاش **موقۇنىغا** ئىگە

27 مەدا

، مەممە ئەلەم جەمئىيەتنىڭ مەدەنىي تۇمۇشىغا ئىركەن قاتنىشىپ، سەنئەتتىن بەھرىمەن بولۇشقا مەمدە ئىلچەپەن تەرەققىياتىدىن ۋە ئۆزىڭدىن ماسىل بولغان پۇلاۋاتلىقتىن تەڭ بەھرىمەن بولۇشقا **موقۇنلۇق**

، مەممە ئەلەم ئۆزى ئىجاد قىلغان ئىلمىي، پەندىنى تەسىرلەردىن ۋە گۈپل سەنئەت تەسىرلىرىدىن ماسىل بولغان مەنزۇر ۋە مائەدىي مەنپەيت مۇناسىۋىتى بىلەن، قوغلىش **موقۇنىغا** ئىگە

28 مەدا

، مەممە ئەلەم مۇشۇ خىتابنامىدە قەيت قىلىنغان **موقۇنى** ۋە ئىركىنلىكنىڭ تولىق رېئاللىشىشىغا ئەمكەن بېرىدىغان بىر خىل ئىجتىمائىي ۋە خەلقئارا تەرتىپنى تەلەپ قىلىشقا **موقۇنلۇق**

29 مەدا

، مەممە ئەلەم جەمئىيەت ئالدىدا مەجىرۇبەتنى ئۆستىگە ئالغان بولىدۇ. ئۆزىكى، ئۆزلىنىڭ خالىلىقى جەمئىيەت ئىچىدىلا ئىركەن ۋە تولۇق رۇۋاج تاپايدۇ

معممه ندم ژرنشٹ مووقف و نركلكس يزرگړنگنده، فاؤنډايدگلهدگن چكلمگكلا ژور ايز، بؤناق چكلمسني بلگلمشكني بيردسنيبر مخصف باغلاشرازل، مووقف و نركلكسكشټ گيشكشټ درجده نيزاب فلسفني و موعت فلسفشا كاپالهدك فلسف مومده ديموكرات فلسفيته نه خلاص، جامات تر تيزي و نوموي بارلافلشټ نورللق نيتيمايغا لپنخش

ناشز مووقف و نركلكس لورني يزرگړنگنده، مرفاداني نه والدا بيرشكن دزلملم نكشلاشټ ناساسي مخصفني و برسنييغا خپلايلق فلسفا بولمدا

30 ماددا

بۇ خىتابنامىنىڭ ھەرقانداق بىر ماددىسىنى ھەرقانداق دۆلەت، گۇرۇھ ياكى شەخس مۇشۇ خىتابنامىدە قەيىت قىلىنغان ھەرقانداق ھوقۇق ۋە ئىمكانلىقنى بۇزۇش مەقسىتىدىكى پائالىيەت ياكى ھەرىكەتلىرىنى ئېلىپ بېرىشقا ھوقۇقلۇق دەپ سۆزگە ئېلىنغان مەنىدە چۈشەندۈرۈشكە بولىدۇ.